

DOAJ

THE DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

Find open access journals & articles.

Journals Articles

<input type="text"/>	In all fields <input type="text"/>	<input type="button" value="SEARCH"/>
----------------------	------------------------------------	---------------------------------------

80

LANGUAGES

129

COUNTRIES
REPRESENTED

12,042

JOURNALS
WITHOUT APCs

17,001

JOURNALS

6,639,393

ARTICLE RECORDS

The Directory of Open Access Journals (DOAJ) pokrenut je 2003. s 300 časopisa otvorenog pristupa. Danas ta neovisna baza podataka sadrži više od 17 000 recenziranih časopisa otvorenog pristupa koji pokrivaju sva područja znanosti i umjetnosti. Časopisi otvorenog pristupa iz svih zemalja i na svim jezicima mogu se prijaviti za uključivanje. Misija DOAJ-a je povećati vidljivost, pristupačnost, ugled, upotrebu i utjecaj recenziranih znanstvenih časopisa s otvorenim pristupom na globalnoj razini, bez obzira na disciplinu, područje ili jezik.

Prijavu za uključivanje u DOAJ mogu podnijeti časopisi koji objavljuju najmanje pet istraživačkih članaka godišnje. Časopis mora imati vlastiti namjenski URL i početnu stranicu kojoj je moguće pristupiti s bilo koje lokacije. Mrežna stranica mora biti jasna i laka za navigaciju, a svaki članak mora biti dostupan kao zaseban članak u HTML-u ili PDF-u. Mrežna stranica ne mora biti na engleskom jeziku. Ako je mrežna stranica dostupna na više jezika, navedeni podaci moraju biti isti na svim jezicima. Svi ostali potrebni podaci mogu se naći na mrežnim stranicama DOAJ-a (<https://doaj.org/>).

Prednosti uključivanja u DOAJ su višestruke. Mnoge znanstvene knjižnice u svijetu, među njima i *British Library*, nude svojim čitateljima bibliografske podatke za sve članke u tim časopisima i poveznice na pune tekstove. Pri pretraživanju prema ključnim riječima tražilica pronalazi stoga i radove u hrvatskim časopisima uključenim u DOAJ (Frančula 2021). Time se povećava njihova vidljivost.

Literatura

Frančula, N. (2021): Časopis Kartografija i geoinformacije u europskim znanstvenim knjižnicama, *Kartografija i geoinformacije*, 20, 36.

Nedjeljko Frančula

ČASOPISI UPITNE KVALITETE

Objavljivanje u vrhunskim časopisima doživljava se kao oznaka kvalitete i produktivnosti istraživača. U današnjoj znanosti, najbolji časopisi koji čine rezultate istraživanja i radove vidljivim uglavnom su definirani njihovim faktorom odjeka (*Journal Impact Factor – JIF*), unatoč mnogim slučajevima njegove zlouporabe. Časopisi s faktorima odjeka percipiraju se kao časopisi koje su stručnjaci legitimirali u danom području; stoga se i

radovi koji se citiraju u takvim časopisima također više vrednuju, iako iza navedenih citata mogu postojati različiti motivi.

Grabežljivo izdavaštvo (*predatory publishing*) jedna je od tema o izdavanju časopisa o kojoj se najviše raspravlja. Ta tema vezana uz objavljivanje u takozvanim upitnim ili časopisima niske kvalitete privlači pozornost ne samo u akademskim krugovima nego i izvan njih. Posljednjih godina najpoznatiji pokušaj popisivanja grabežljivih časopisa (*predatory journals*) pokrenuo je Jeffrey Beall, čiji je popis privukao pozornost znanstvenih polja i medija. Drugi dobro poznati pristup provodi tvrtka Cabell's International. Tako časopise navedene na Beallovim ili Cabellovim popisima Kulczycki i dr. (2021) nazivaju upitnim časopisima (*questionable journals*) za razliku od uglednih časopisa (navedenih u uglednim međunarodnim indeksima poput *Scopus*a i *Web of Science Core Collection* – WoS).

Beall opisuje grabežljive časopise kao one koji su spremni objaviti bilo koji članak uz plaćanje i koji ne slijede osnovne izdavačke standarde, poput recenziranja. Beall je objavio duge popise kriterija korištenih za izradu popisa grabežljivih časopisa. Međutim, ti su kriteriji kritizirani kao previše subjektivni, a cijeli proces stvaranje popisa kritiziran je kao netransparentan. Cabellov popis napravljen je transparentnije, a svaki je časopis ocijenjen sa 78 dobro definiranih indeksa kvalitete.

Kulczycki i dr. (2021) analizirali su 3234 citirana rada iz 65 upitnih časopisa društvenih znanosti i 5964 citirana rada (6750 citata citiranih radova) iz 2338 časopisa indeksiranih u WoS-u (od kojih je 1047 časopisa s faktorima odjeka), što im je omogućilo da prikažu karakteristike citiranja i citiranih časopisa.

Između 2012. i 2018. godine 65 analiziranih časopisa objavilo je 25 146 radova, od kojih su 3234 (13%) citirali WoS časopisi. Otkrili su da je 2338 WoS časopisa citiralo 3234 sumnjiva rada 6750 puta. Iako su upitni časopisi birani samo iz društvenih znanosti, citati sa svih polja u WoS-u uzeti su u obzir za procjenu citata. Rezultati su važni jer dokazuju postojanje citata iz različitih područja, poput medicinskih znanosti i poljoprivrede, radova koji se objavljuju u upitnim časopisima. Autori radova objavljenih u upitnim časopisima najčešće su bili iz Turske (335 radova), ali i iz SAD-a (136), dok su citirani radovi najčešće bili iz SAD-a (555 radova). Istraživanjem je, nadalje, pronađeno 30 časopisa s faktorom odjeka koji su časopise upitne kvalitete citirali više od 10 puta.

Pitanje koje autori istraživanja postavljaju u zaključku glasi: Dovodi li citiranje upitnih časopisa u pitanje citatne indekse ili zahtijevaju li ti citati detaljniji pogled na članke objavljene u časopisima upitne kvalitete.

Nakon što je Jeffrey Beall u siječnju 2017. skinuo s interneta svoj popis grabežljivih časopisa kako bi izbjegao nastavak uznemiravanja i prijetnji, mala skupina znanstvenika i informacijskih stručnjaka odlučila je anonimno obnoviti i oživjeti taj popis (Stop Predatory Journals 2021).

Uputno je da autor namjerava li članak ponuditi njemu nedovoljno poznatom časopisu, pogotovo ako ga urednici e-porukom pozivaju da članak objavi u tom časopisu, provjeri nalazi li se časopis na popisu grabežljivih časopisa (Stop Predatory Journals 2021).

Literatura

Kulczycki, E., Hołowiecki, M., Taşkın, Z., Krawczyk, F. (2021): Citation patterns between impact-factor and questionable journals, *Scientometrics*, 126, 8541–8560, <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04121-8>, (29. 9. 2021.).

Stop Predatory Journals (2021): List of Predatory Journals, <https://predatoryjournals.com/journals/>, (30. 9. 2021.).